

կը հինգ ամիս կը սառնի՝ անկարելի է ծանրաչափական և ջերմաչափական ճիշդ դիտողութիւններ ընել :

Ին երկիրներուն մէջ, ուր որ թանաքը եօթը կամ ութը ամիս սառած կը մնայ, շատերը և ոչ տող մը բան կրնան գրել կամ շարագրել. ոմանք ալ կապարեայ գրիչ կը գործածեն՝ որ շատ անյարմար բան է :

Չափէ դուրս ցուրտ երկիրներուն մէջ՝ մարդս շատ աւելի բան կ'ուտէ, և կերածը աւելի մսեղէն է. ասով շատ ժամանակ պէտք կ'ըլլայ կերակուր ճարելու համար, և քիչ ատեն կը մնայ մտածելու :

Չորութեան ու խոնաւութեան պարագայերը :

ՍԵՐԻՆ Լքիպոսի կլիմային չորութիւնը աս սպուտս ունի, որ բոլորովին անարատ գտնուած են հոն հին ձեռագիրները. յայտնի է թէ աս բանս մեծ դիւրութիւն էր ուսմանը և գիտութիւն սորվելու, որովհետեւ մի և նոյն գիրքը կրնար որդւոց որդի ձեռքէ ձեռք անցնիլ ու շատին օգտակար ըլլալ :

Ինդիլեան կղզիներուն մէջ օդին տաքութեանն ու խոնաւութեանը պատճառաւ՝ շատ դժուար և գրեթէ անկարելի բան է գրքերը փտութենէ՝ որդերէ և ճճիներէ անարատ պահելը. ասով ուսման կրթութիւնը աւելի դժուար ու սուղ կ'ըլլայ :

Լընիֆին պայծառութեանն ու պարօրութեան պարագայերը :

ԻՆՉՊԵՍ որ յայտնի է Յունաստանի ու Եգիպտոսի երկրներին պայծառութիւնը, նոյնպէս ալ ստոյգ է թէ գեղարուեստները աս երկիրներուն մէջ ամէն տեղէն աւելի առաջ գնացին : Ինոր համար է որ Եգիպտոսի հիւսիսային ազգերը իրենց որդւոցը նկարչութիւն և արձանագործութիւն սորվեցընելու համար՝ զանոնք Փարիզ կամ Լոնտրա չեն խրկեր, հապա Լ.

տալիայի Ֆիորենցա կամ Ֆլոմբաղաքները. և հիւսիսային կողմի նկարիչներն ու արձանագործները միշտ ճանչցած են թէ ուրիշ կլիմայի մը կարօտ են. և ով որ գեղարուեստից մէջ մեծ անուն ունեցած է՝ Լատալիայի մէջ սորվելով առաջ գնացած է, կամ գէթ հոն բնակիլը կարծես թէ բնական ազդամամբ հարկաւոր սեպած է :

Լեւոններուն կողմը գրեթէ միշտ մշուշ պատած ըլլալով՝ բան չերենար, և անկարելի կ'ըլլայ աստղաբաշխական դիտողութիւններ ընելը : Պորնէյ գնացող գաղղիացի իմաստունները, որ միջօրէական աստիճան մը պիտի չափէին հոն, քանի մը անգամ հարկադրեցան ութը տասը օր լեռան գլուխը կենալ, և սպասել որ հիւսիսային հովով մշուշը փարատի, և կարենան իրենց զննութիւնը ընել : Լյուպիսի մշուշները թող չեն տար որ հեռագրութեան գործիքներ ու աստղաբաշխական դիտակներ գործածես :

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

ՍԵՐԻՆ Լքիպոսի պայծառութեանն :

ՄԱՏ անգամ ոչ միայն մեծամեծ մարդիկ, հապա նաև անոնք որ մշտքերնին դրած են թէ մեծ մարդիկ են կամ ըլլան պիտի, իրենք զիրենք ռամիկ մարդկանց կենցաղավարութեան կանոններէն ազատ կը սեպեն : Լյուպիսի մարդիկ խիստ շատ են. և ասոնց համար են մասնաւոր կերպով հետաքայ խրատները, որ ՍԵՐԻՆԿԻՆԻՆ պէս մեծ մարդը՝ գրած, ու ամենէն առաջ ինքը պահած է :

Լընարհիս վրայ ինչ որ ընես՝ պէտք է նայիս որ ան ատենի մարդկանց անհաճոյ բան չըլլայ. հապա միշտ յար.

1 Գէորգ Վոլֆկիմն անցեալ դարու երեւելի մարդկանց մէկն է. ծնած է Ամերիկայի Վիրջինիա նահանգը 1733ին, և մեռած է 1793ին :

դուժեան նշան մը ցցուր անոնց :

Ինկերուժեան մէջ ուրիշներուն խօսելու ժամանակը մի մրափեր . ոտքի վրայ կեցողին դիմացը մի նստիր . քեզի չընկած բանը մի խօսիր . երբոր ուրիշները կեցեր են , դու մի քալեր :

Ողորթութուն մ'ըներ . ովոր քու վրադ սէր չցուցըներ՝ անոր հետ կատակ մ'ըներ :

Ինկերուժեան մէջ առանձին բան մը մի կարդար . թէ որ պէտք ըլլայ՝ թողութիւն խնդրելով ըրէ : Ինչուան որ չխնդրէ մէկը քեզմէ , դուն կարդալ ցողին կամ գրողին քով մի մօտենար որ անոր առջևի գիրքը կամ թուղթը տեսնես :

Երբոր քանի մը հոգի բանի մը վրայ կը խօսակցին , դուն քու կարծիքդ մի զուրցեր՝ ինչուան որ քեզի չհարցընեն :

Երբոր խելացի բան մը կը խօսիս , կերպարանքդ զուարթ , բայց քիչ մը ծանր ըլլայ :

Ուրիշին դժբաղդութեանցը վրայ ախորժ մի ցուցըներ , թէ և թշնամիդ ըլլայ :

Երբոր քեզմէ պատուաւոր մարդու մը կը հանդիպիս , մէկդի կեցիր . մանաւանդ՝ թէ որ նեղ դրան մէջ գտնուիս , թող որ նախ ինքը անցնի :

Հարկաւոր գործքի վրայ խօսելու ատեն , քիչ՝ բայց ճիշդ խօսէ :

Երբոր հիւանդի մը տեսութեան կ'երթաս , բժշկական տեղեկութիւններ մի ծախեր՝ թէ որ իրաւցընէ չես գիտեր :

Թէ գրելու և թէ խօսելու ատեն՝ ամենուն պէտք եղած պատուանունը տուր ըստ աստիճանին , ու երկրին սովորութեանը յարմար :

Եթերուդ հետ խօսելու ատեն մի պնդեր քու կարծիքդ . հապա քու դատմունքդ ալ պարկեշտութեամբ ուրիշին կարծեացը համաձայնեցուր :

Եւ որ քեզի վիճակակից կամար-

հետակից մարդուն շատ խորհուրդ չտաս . չէնէ շուտով ատելի ու զգուշ լի կ'ըլլաս :

Երբոր մէկը կրցածին չափ կ'աշխատի , ըրածը չաջողի նէ ալ՝ զինքը վար մի զարներ :

Երբոր մէկուն խրատ մը պիտի տաս , աղէկ մտածէ թէ արդեօք հրապարակաւ տալը աղէկ է թէ առանձին . շուտ մը՝ չէնէ ատեն անցնելէն ետքը . զուրցելիքդ աղէկ կ'ընէ . յանդիմանելու ատենդ ամենեւին բարկուժեան նշան մի տար :

Որ և իցէ ժամանակ երբոր մէկը զքեզ խրատէ՝ շնորհակալութեամբ ընդունէ . թէ որ գիտես թէ յանցաւոր չես , ըստ ժամանակին և ըստ տեղւոյն իմացուր քու անմեղութիւնդ զքեզ խրատողին :

Հարկաւոր բանը կատակի մի զարներ . կծու խօսք ամենեւին մի խօսիր որ ատելի չըլլաս . թէ որ զուարճալի խօսք մը պիտի զուրցես , նայէ որ մէկուն ծանր չգայ , որպէս զի սիրելի ըլլաս :

Երբոր մէկը կը յանդիմանես , նայէ որ դուն ալ նոյն յանցանքը չունենաս . օրինակը աւելի կ'ազդէ՝ քան թէ գեղեցիկ խրատները :

Թէ որ կ'ուզես որ վրադ համարմունք ունենան՝ նայէ որ գովելի մարդկանց ընկերութեանը մէջ գտնուիս : Եւ լի աղէկ է մինակ կենալը , քան թէ գէշ ընկերութեան մէջ ըլլալը :

ՎԵՐՏԱՌՈՒԹԻՒՆ

Այր է հմուտ կիւրակոս ,
Բայց երկոյթն աննըշան .
Այր անհմուտ է Մարկոս ,
Եւ երկի գիտնական :
Անվերնագիր նա մատեն ,
Սա վերնագիր անմատեն :

ԻՏԱԼԱՅԻ ՈՄՆ :